

ס.א.

פ ר ט י כ ל מ ס' 3/2
מישיבת ועדת הכלכלה
מיום ג' כ"ה כסלו תשי"א - 4.12.50
בשעה 11.00

חברי הוועדה הנוכחים:

- היו"ר מ. ארם
- ח. לנדאו
- א. מזור
- ה. פורדר
- ט. לביא
- צ. יהודה
- א. גהיר
- צ. יהודה

מ ר ז מ נ י ם:

- מר מילטון - ארגון קבלני הבנין
- מר רובינסטין - " " "
- מר סוטליק - " " "
- מר סנצ'ל - " " "
- מר אגמי - מטעם המרכז החקלאי
- מר הריס - מטעם מסד מסחר ותעסיה.

ס ד ר - ה י ו ם: דפטר הדיון בטאלת ולוקת המלט.

היו"ר מ. ארם: פותח את הישיבה.

כפי שידוע לכם, הפסקנו את פגרת הכנסת ליום אחד, כדי לסיים את פרשת המלט במהירות האפשרית. לשעה 11.00 עד 12.00 הזמנו את באי כח ארגון קבלני הבנין ולשעה 12.00 את באי כח המרכז החקלאי. לא הזמנו את באי כח מפעלי הסיכון השונים אם כי רבים מהם פנו, אבל בקטנו מהם למציא לנו את תלונותיהם על ידי תזכירים בכתב. אנני מבקש גם את ארגון קבלני הבנין להמציא לנו תזכיר בכתב, כי אנו בדרך כלל מסתמכים על דברים שבכתב ודברים שבעל פה.

יושב כאן מר הריס, בא כח המסחר למסחר ותעסיה, אשר קבלתי המלצה מהסדר גרי שהוא יכול להשתתף בישיבה שלנו.

מר מילטון: קודם כל תיקון קל: לא ארגון הקבלנים, כי אם באי כח המרכז הארצי של הקבלנים

בישראל.

אני חשבת, שהוועדה הזאת, בהזמינה אותנו לישיבה מספר לנו על ולוקת המלט ואחר כך תשמע מאתנו מהי דעתנו על הצדדים השלילים שבה.

היו"ר ט. ארם: אנו דניס עכשו בבעית המלט ובאי כח גורמים
 טונית הקטורים בבעיה זאת מסטיעים לנו
 את דעותיהם. אולם, אתה מעונין בשאלות? אני יכול להציגן לפניך.
 מהי כמות המלט שאתם מסתמכים בה עכשו? מהי כמות המלט שנתנה לכם?
 מהי כמות המלט הנחוצה לכם ומה הן טענותיכם וקובלנותיכם לגבי המחסור
 הכללי?

א. מזור: נדטה לי שהשאלות הן ברורות. כולם מתלוננים
 שאינם מקבלים מלט במידה מספקת; לא אתם
 היחידים; שמענו את סולל בוגה, המטביר וסלר. טרם שאנו נסיק מסקנות,
 ברצוננו לסטוע את דעתכם ביחס לחלוקת המלט, האם אתם באים על סיפוקכם,
 כי זה קטור בטקצת עם הטוק השחור, על כל פנים כך באמר, האם זה
 נכון, או לא?

טר מילסון: תוצרת המלט בארץ כיום, החל מחודש יולי
 היא בערך כ-400 אלף טון לשנה, לא בכל
 חודש מתחלקת התוצרת בדיוק לפי הכמות הכללי, כי יש לפעמים שאחד
 מחלקי בית החרוטה אינו עובד כראוי. אולם, באופן כללי התוצרת הסנתית
 היא - 400 אלף טון לשנה.

התצרוכת בארץ כיום - אילו היינו רוצים
 לעבוד באותו מספר פועלי בנין שיט לנו - היא בערך 700 אלף טון לשנה,
 זאת אוטרץ, כ-60 אלף טון לחודש. אולם, כמות המלט הדרושה אינה
 מיוצרת בארץ ומביאים מלט נוטף מחו"ל.

המלט אינו מתחלק כפי שצריך להתחלק
 מצדן שהוא חיוני בשביל כל המדינה. אינני מחסידי הפיקוח, אולם
 הגענו לידי מצב שקיים פיקוח וקיימת חלוקה. לא יתכן שבמצדן חיוני
 זה, ואנו הכרנו מצדן זה כחיוני, לא יהיה כל פיקוח על החלוקה. נעשתה
 אמנם איזו חלוקה אבל לא של התוצרת של בית החרוטה, אלא של הסירים,
 כלומר, אחרי שהסותפים העקריים של בית החרוטה - סולל בוגה והמטביר,
 לוקחים להם את החצי בערך, מחלקים את המאריית לפוסדות טוננים. בזמנים
 כתיקונם הרשות בידי בית החרוטה, או בידי בעל בית של מוצר מסויים
 לעשות עם תוצרתו, עם עבודתו, כרצונו ולתועלתו. אולם, כאשר אנו
 אוטרץ, כי המלט הוא מצדן חיוני, אי אפשר להסכים לכך, שחלק אחד
 מסותפי בית החרוטה יקח את המלט ויעשה בו כרצונו. אינני רוצה להגיד,
 כי כתוצאה מכך גוזל מלט לטוק השחור, אבל החלוקה אינה נסדר. על כן,
 אם אנו מדמים על חלוקת המלט, אנו צריכים לדבר על חלוקת כל התוצרת
 של בית חרוטה "נסר" בשביל עבודות הבנין הנושיות בארץ.

ט. גורן: מהי הצעתך לחלוקה?

טר מילסון: לא הבאתי כרגע טום הצעה לחלוקה.

ידוע, כי בדרך כלל כבר התווכחנו בשאלה
 זו גם במקומות אחרים; היתה התיעצות במסדר העבודה בענין זה, ולפני
 זמן מה גם ראש המטלה התענין בשאלה זו, וכמו כן הסר החדש, סר גדי.
 אולם, לתוצאות לא הגענו. הגענו לתוצאה אחת, שמכל התוצרת של בית-
 החרוטה "נסר", שהיא קרוב ל-36-38 אלף טון לחודש, קבלה הקבלנות
 הפרטית בערך כ-1000 טון לחודש. אני מדבר על הזמן האחרון. אני
 חוסב, כי דבר זה אינו נורמלי, ובזה אנו מסכמים אחד מסטחי הכלכלה
 שלנו שבא אחרי התעטיה. עבודת הבנין קלטה תמיד וקולטת עתה אלפי
 אנשים יום-יום. אם לא נתן לסקטור הזה שהוא אחד החסונים בתוך היטוב
 את כל האפשרויות, נהרוס אותו. בערים נמצאים אלפי פועלים בעלי
 מקצוע ופועלים פשוטים שכבר כיום מתחילים להסתובב בלי עבודה. אני

יודע, כי יכולים להגיד: אם אין עבודת בנין בערים - ילכו לעמק, לגליל, לבאר שבע וכו'. אני מסכים שאריך לגנות בבאר שבע, בגללונבאילת, אבל גם בעיר אין יכולים להפסיק את הבניה. אני אומר, שקורת גג דרושה לא רק לעולה החדש; קורת גג אנו חייבים לתת גם לבנינו ולגנותינו שזכותם לקורת גג אינה פחותה מזו של העולה. אנו עושים בזמן האחרון את ההפך מזה. איננו יכולים להעביר את כל פועלי הבנין מערים לגליל, לאילת או למקום אחר. פועלי הבנין בדובס לא ירצו כיום לעבוד מהעיר לכפר. ומה שאנו השקענו במשך 25 שנים ללימוד מקצוע הבנייה, ילך לטמיון. אני רוצה, שלא נשכח שגם כיום אנו זקוקים לאלפי בעלי מקצוע ואיננו יודעים כיצד ללמוד, אין לנו די מכשירים להם כך. על כן, איננו יכולים להוציא ממקצוע זה אנשים הנמצאים בו כבר ולהעבירם מהעיר לכפר.

הבנייה הפרטית, הבנייה בכלל, היתה בשביל העולה פרוזדרו ראשון, כניסה לעבודה בני ישראל; בזמן שירדו מהאניה נשלחו קודם כל לעבודת הבנייה ואחר כך הלכו למקצועות אשר בחרו בהם - חלק לחקלאות, חלק למסחר וחלק בשאר בגנין.

אם אנו חושבים שמסק הבנייה הוא חירוני, עלינו לדאוג לתת לו את האפשרויות של קיום. לפי המצב הנוכחי אין כל אפשרות לקיים מסק זה.

מר רובינשטיין: ברצוני להגיד כמה מלים ביחס לחלוקת המלט. ראשית, אם ישנה כמות מצומצמת של מצרך מסוים, ברור שיש למצוא דרך כיצד לחלקו. אפשר לחלק את המלט בכמה אפנים: אופן אחד שנותנים את המלט לבנין שהולכים להקים - זוהי אפשרות אידיאלית; אופן שני שמחלקים את כמות המלט באופן גלובלי: חלק לבנייה חקלאית, חלק לבנייה לעולים, חלק לבנייה הפרטית וחלק לתעשייה.

אני חייב להגיד כמה מלים בקשר לבעיה הכללית. הבנין הוא עד היום הענף הזקוק לפחות דביזים מאשר כל ענף אחר, אם זה תעשייה, או, אפילו, לכבישים, למרות שאנו זקוקים לכבישים, אולם, בכביש מסקיעים יותר דביזים מאשר בבנין; זה מתבטא באספלט טרקטורים, חלקי חילוף, מכבשים, בהובלה, צמיגים ובצזין. על כן, אם יבואו לידי חלוקת המלט לפי מה שיש, ברור, כי יש להתחיל בבניית בנינים כי החורף מתקרב ואנשים בצרכים לקורת-גג יותר מאשר לכביש.

ברצוני לתת כמה מספרים הידועים לי: ייצור המלט עד עכשיו הגיע ל-320-350 אלף טון לשנה; יבוא המלט הגיע ל-100 אלף טון. מכל זה אנו מקבלים בין 400-500 אלף. חוסר המלט הורגש בחדשים האחרונים, כי יבוא המלט פסק. בתחילת השנה הדגשנו שבצורך 600 אלף טון בשביל השנה. אילו היו עוד 50 אלף טון לא היתה פרובלימה של מחסור ואפשר היה להתקדם בבניה בסדר. המחסור התחיל בחודש אבגוסט. אילו היו מביאים את ה-50 אלף טון באוקטובר-דצמבר, לא היתה קיימת בעיה המחסור. יש לקוות כי ייצור המלט המקומי לשנה הבאה יגיע ל-450 אלף טון, כי הייצור הוגדל מחודש יוני.

ברצוני להתעכב על עוד שני מומנטים חשובים. ישנו בית-חרושת שהתחילו בהקמתו לפני כמה שנים - בית חרושת "שמסון" - בקרתי במקום זה וראיתי שהושקעו בו הרבה כספים, אבל הרושם שלי הוא, שלא נעשה ולא כלום בכדי לזרז את הקמתו. אני חושב, כי בשאלת מצרך כה חיוני צריכה להיות התערבות מסשית של עזרה כדי שבית-החרושת יקום. אם נקח בחשבון כי נחוצים לנו 600 אלף טון מלט בשנה שהם עולים 5000 לירות בדיביזים, הרי כל יום שמשהים עבודת בית-חרושת זו עולה לנו בסיכומו של דבר 5000 לירות. על כן, במקרים כאלה צריכים לעבוד יום ולילה כדי לסיים את העבודה, אם כי כיום לא נקבל מלט, אבל ייתכן מאוד כי בעוד שנה נקבל. ישנה אפשרות, שממשך 10 חודשים יגדיל בית-החרושת "נשר" את תפוקתו ב-10 אלפים שיי'לחודש. לסם כך נחוצים להם 600 אלף דולר. לפי הידיעות הנמצאות בידי לא קבלו את הדולרים האלה אשר רצוי לקבלה מהמלווה הסווצרי וברור כי אינם יכולים להתחיל

בשיפורים

הדרושים לסם הגדלת הייצור. לא אגזול את זמנכם ולא אתן את טאר המספרים בקטר לחומרים אחרים. בדרך כלל, החומר סטטמטיים בו בחו"ל עבור בנין היה מקודם 10%, כולל חלקי חילוף וכל חומרי הגלם הנחוצים בסביל תעסיה, וכיום, לאור ההתיקרות של החומרים בחו"ל, הגיע ל- 12%-13%.

ברצוני לקבוע, שחומר המלט, כפי שאנו רואים, אינו סווה בכל מקום. אני סוכן לצאת אתכם לצפון תל-אביב, אשר סם נבנים בנינים מספר על אדמת הקק"ל; סחיונלותם אינה פחותה מזו של בנינים אחרים ובכל זאת רוב הבנינים לא הגיעו לקומה הראשונה, אבל בנין הנבנה ע"י "סולל-בונה" הגיעו לקומה הסליסית, ולא ראיתי שהם יפסיקו את הבנייה בגלל מחסור במלט. קבלן אשר מסר לסולל-בונה עבודה, אשר בסבילה זקוקים ל-900 טון מלט, בבנין זה אין מחסור במלט.

אני מבין כי יש צורך במוסדות, אבל אנו רואים שעבור בנינים לתעסיה, אי-אפשר להשיג קצת מלט, ובבניני מוסדות, אין סובליט ממחסור במלט ובונים כבר את הקומה השסית. אני אומר טוב פעם: אחת מסתים: או שתהיה כמות סספיקה של מלט ואף אחד לא יצטרך לסכול, או שיחלקו את המלט לפי בנינים, או לפי כסויות גלובליות, כי אנו נמצאים תמיד בטקום האחרון בתור לקבלת מלט. בצפון תל-אביב עומדים 2 בנינים של "רסקו" בגלל המחסור במלט, לא גמורים אבל ליד בנינים אלה נבנה בנין בסביל "העובד-הציוני" אשר נבנה ע"י סולל-בונה ובו הגיעו כבר לקומה הסליסית.

מר סוסליק: בקטר עם מה שהזכיר מר רובינסטיין, שהנה בנין אחד נבנה והסני לא, ברצוני להוסיף, כי אחרי הסתדלויות מרובות, אנו מקבלים 200 טון מלט לסבוע עבור קרוב ל-200 בנינים בתל-אביב. תארו לכם מה יכולה להיות התקדמות הכנייה בתל-אביב. אחרי הסתדלויות מרובות קבלנו כמות של ברזל המאפשרת בניית תקרה לכל בנין. מהכמות הכללית של הברזל שקבלנו, הקצבנו לתל-אביב 105 טון אשר מאפשרים בניית 44 תקרות. עכסו, תארו לכם, כיצד אנו יכולים לעשות זאת עם 200 טון מלט לסבוע. יוצא, איפוא, שיש לנו ברזל לכל גג בינוני בכמות של 15 טון. הסדור היחידי שיכולנו לעשות הוא, לחלק את כמות המלט: 100 טון לבנינים ו-100 טון לתקרות. בכדי לגמור את 44 תקרות נצטרך לחכות עוד 7 שבועות. אם נשבר "תנור ב"נשר", הדי זה התנור "סלנו". דבר זה נובע, כמובן, מתוך כמות המלט שבאדת עבור שווק ל"סחר".

היות ומדברים על חלוקת המלט ברצוני להעלות עוד מומנט חשוב אחד, שהגיעו לקבלנים יבוא מלט ללא תשלום. קודם כל, הגדה זו: יבוא ללא תשלום, אינה נכונה לגבי היום, כי יבוא ללא תשלום זה בתשלום וכיום דורשים על כל לירה שאתה רוצה לקנות לירה נוספת.

אנו מתוך כך עמדנו בפני מצב, שאי אפשר לגמור את הבנינים הקיימים, וכרגע נבנים רק בתל-אביב 6000 - 5 חדר. את כמות הברזל שהיינו יכולים לקבל מצד המטסלה - לא קבלנו ברור, שחלק גדול של הקבלנים אינו יכול להשיג העבודת הון על-ידי תשלום דולרים לאוצר כדי לקבל רטיונות יבוא. לא קבלתי מסקורות רסמיים, אבל בעתונות הופיעה ידיעה שפעולה זו הקיפה סני מיליון דולר ומזה מיליון אחד הלך לאוצר ובמיליון הסני הביאו חומרים. היה ברור שאם תפטר שאלת הברזל - תפטר שאלת הבנין בכלל, אבל עתה יוצא, ששאלת הברזל נפתרה פחות או יותר אבל אין מלט. האוצר כמובן לא התחייב, סטי סטביא את הייבוא ללא תשלום מבטיחים לו מלט; להיפך. טובה מלט על-ידי הבאה ללא תשלום עולה 27 לירות. אנו רואים את הדבר הזה בתור דבר בלתי נסבל לגמרי; אי אפשר לגשת לשאלת המלט

בצורה כזאת ולהכניסה למסגרת של ייבוא ללא תשלום, כי המלט צריך להיות מוצר הניתן לשמוט ללא קיטוצים, ולא חשוב כי חלק גדול של הקבלנים לא יקמאו במלט, אבל הישוב כולו יתחיל לחסוך במלט, כי הוא יעשה את החשבון שטובה מלט עולה לו 27 לירות. לדעתי זה אצין קסטרופלי ואסור להכנס לדרך כזו ולייקר את המלט שהוא מצרך כה חיוני.

חושבני, כי סתפקידה של הממשלה לדאוג לכך שהמלט תהיה בכמות גדולה וגם חופשי בצורה כזו שלא יכבידו עליו תנאים כספיים מיוחדים, לא אציע הצעות לאוצר, אבל יש לקחת זאת בחשבון.

רגילים לכלל את הבצעה הפרטית ולחשוב שזוהי בניה של לוקטוס, אבל אם ללמוד את השאלה באופן יסודי יותר, הרי, חוץ ממספר בניינים מצוטצם שבבנה בתל-אביב על טגריסים יקרים, ששמה הבניה מוכרחה להיות יקרה, נכון יותר יהיה לקרוא לבנייה שלנו - בניה יציבה, בניה של ברזל. אני חושב, כי במובן החסכון הלאומי הבניה שלנו הרבה יותר זולה מאשר איזו בניה אחרת, אי הבניה שלנו תתקיים עשרות בשנים בו בזמן שבניה אחרת של בלוקים, או של קוממה אחת בלי מסודות עלולה להתמטטט. אנו בונים את הדירות שלנו למכירה, דירות שלנו נמכרות במחיר של 4500 - 4000 לירות על קרקע יקר, שרק לדירה עולה הקרקע 1400 לירות, כלומר, 700 לירות לחדר, ובמקומות כמו, דרך פתח-תקוה, או בחולון אשר שם הקרקע עולה רק 75 לירות לחדר, נמכרת כל דירה ב-1200 ל"י או 1300 ל"י.

אם אתם חושבים שהמחסור של מלט נמצא רק אצלנו בעיר, אינכם אלא טועים; המחסור נמצא באותה מדה בדירה הנמכרת ב-1200 לירות ובדירה הנמכרת ב-4500 ל"י.

צבי יהודה: מהו האחרון בתוך הבניה שלפסם של דירות בנות חדר אחד, שנים, שלשה וארבעה חדרים?

ה. פורדר: ברצוני לדעת מה היא כמות המלט שקבלתם בזמן האחרון. מצד אחד שמעתי על 1000 טון ומצד שני על 200 טון. ברצוני לדעת כמה קבלתם בממוצע לחודש בחודשים אוגוסט - ספטמבר. ברצוני לדעת, אם ישנם עוד גורמים לבניין פרטי אשר גם כן מקבלים מלט.

מר סטסליק: אנו מייצגים את כל הגורמים ביחד.

ה. פורדר: אם כן, במעייף החלוקה מופיע צורם אחד - העיריות המקבלות כמויות די ניכרות, רציתי לדעת אם אתם קבלתם מסעייף זה הקצבות מסוימות, או שהוא מיועד לצרכים של העיריות בלבד.

האם יש קבלנים, ונדמה לי שיש כאלה, הבונים שיכוני עולים. אם יש כאלה ברצוני לדעת מאיזה מקורות קבלו קבלנים אלה את המלט. אני יודע, כי במסדר העבודה ישנה חלוקת מלט המתנהלת על-ידי מר גבעון לשיכוני עולים, הייתי רוצה לדעת אם אתם קבלתם מחלוקה זו או לא.

אני מבין, שאתם בדרך כלל דרשתם ודורשנים חלוקה צודקת, או קיצוב המלט. ברור כי אם יהיה קיצוב, צריך לקבוע כמה זכויות עדיפות. רציתי לדעת מה לדעתכם צריכות להיות עדיפויות אלה.

אתם הזכרתם קבלן אחד בשם ביברמן אשר מסר עבודה לסולל-בונה. האם, לדעתכם, הוא מסר את העבודה מתוך

מתוך כך שלא יכול היה להמשיך בעבודה, או שהוא באופן רגיל מוסר עבודות?

צבי יהודה: אני בדרך כלל אינני גורם שהבניה, שבונים כיום היא בניה של לוקסוס; ברצוני לדעת באופן ברור אם אני טועה, או לאו. אני חושב, שבדרך כלל כל הבניה היא עסקית סלבד אחוז קטן שאינו כאנאותי מענינה הטאלה, האם איצכם חושבים שחברת "רסקו", או חברה אחרת בונה בשביל אותו סוג שאתם בונים, ואם מדברים על עבודת פועלים ועל הצורך בשיכון לבנינו ולבנותינו, ולוותיקים וכו', האם אין זה אותו דבר? אינני רואה מדוע לא תסכימו לדעתי, שכל סוגי הבנין האלה, שיכון וותיקים או שיכונים הנעשים על-ידי קבלנים יחידים אלה הם אותם הסוגים של הבניה הפרטית שאתם בונים. אני למשל שמעתי מבאי-כח שונים שגם בנייתם מתעכבת מסחסור מלט. בתל-אביב מתעכב שיכון הוותיקים במדה גדולה, וכבר עובדים שש שנה ועדיין לא עשו 30% מהעבודה שצריך היה להוציא, כי אין בטח לעבוד. אני רואה את הסיבה העיקרית לכך בזה שאין, ובאי-כח חברת "סכר" הסבירו לנו, כי הם מסתדלים לחלק את "האין", ואנו לא קבלנו שיש איזה קו של קיפוח. המדינה עומדת בפני הטאלה של שיכונים עולים, בנין כפרים חדשים ואיזור האהלים, האם לדעתכם, זכות קדימה אינה צריכה להיות לגבי אלה שאין להם לא אבא ולא אמא שיוכלו לנודר בניתם שנה שנתיים? האם לא צריכה להיות הבנה מצדכם לכך, שאם בבאר-שבע או באילת יצטרכו להקים קודות שלמות בכדי להגן על הישוב, האם הם אינם צריכים להיות בסוג העדיפות הראשונה, גם אם הבניה בתל-אביב ובסביבה הקרובה תסבול בסמנים רעים עד יעבור זעם?

ח. לנדאו: בעקבות הטאלה, ששאל ד"ר פורדר, כדי לתת לכם תמונה יותר בהירה, אתם טוענים, שבמרוכז אתם מקבלים 200 טון מלט בסבוע מ"סכר" זאת שמענו גם מ"סכר", אבל ישנן עוד שתי כמותות שהן בדרך כלל רציניות, והייתי רוצה לדעת כמה אתם מקבלים מהן. שתי כמותות אלו הן: 150 טון לשבוע לבוודדים ו-1200 טון לשבוע לעיריות. דומני, כי הפרוט של חלוקה זו נמצא בידיכם. בעקבות הפרוט הזה, האם אפשר לדעת כמה אתם קבלתם בשלשה החדשים האחרונים, ובכמה אספקת מלט כזו מצמצמת את יכולת עבודתכם ברגע זה, כלומר, מה יהיה מצב התעסוקה ומה מצב ההתקדמות בבנינים ועד כמה זה יוריד את התעסוקה?

היקף הבניה הגדול ביותר בארץ אסר בו בודאי הייתם רוצים לעבוד, זהו שיכון העולים שמבצעת הממשלה ועד כמה שידוע לי גם מספר קבלנים שמתתפים בניצוע זה. האם אפשר לדעת מה הוא אחוז השתתפותכם בניצוע בניה זוואם בתוקף העובדה ש"סולל-בונה" מקבל 50% מהמלט הוא מראש נקבע כמבצע העיקרי של שיכונים העולים וקבלנים אחרים אינם יכולים להשתתף בכל הענין הזה?

האם אפשר לדעת כמה יחידות שיכון בניתם עד היום, לפי הדוגמה שנתתם - בת-ים? מה הן התכניות שלכם בשטח זה ומה הם הקשיים? האם למטרה זו בקשתם מלט ולא קבלתם?

מה היא הצעת הפתרון שלכם המעשית, האם אתם מציעים שהמלט יהיה בנותה מדה צמוד לברזל, כלומר, בקיצוב או שהצעתכם היא, ייבוא מלט ללא תשלום בכמותות מסוימות פרט למלט לשיכונים עולים ולהשורות את המטירים בין המלט המקומי לבין מחיר המלט המובא ללא תשלום?

ט. לביא: טרם שאגש לסאלות, ברצוני לקבוע שני דברים: א. "סולל-בונה" עומדת במלץ כזה שאין לה בטח לעבוד וידוע כי בנינים רבים עומדים עדיין ביסודות כי אין אפשרות להמשיך מחסור מלט. ב. אני קובע ש"סולל בונה" יחד עם "המטביר" מקבלים רק 42% מכל כמות המלט.

ברצוני להרחיב את שאלתו של חבר הכנסת צבי יהודה: איזה אחוז מהוירים הבניינים הגדולים יותר והרחבים שאתם בונים, ואיזה אחוז מהוירים הבניינים שאתם בונים בסביל עולים?

סאין מגיע המלט מהטוק השחור?

האם אין, לדעתכם, להבדיל בין בניה חיונית ביותר ובין בניה פחות חיונית. כאשר אין די מלט, למי צריך לתת קודם, לחיוניים ביותר או לפחות חיוניים?

ברצוני לשמוע את חוות דעתכם ביחס לט. לה הבאה: האם כאשר אין די מלט וכאשר טונה מלט המובאת מהחוץ צריכה לעלות 27 לירות האם לא יותר כפיאן גם אם זה יעלה יותר ביוקר, במקומות שיש אבן, כמו, ירושלים וחיפה לבנות במקומות אלה בתי אבן? אין מדינה בעולם אשר תבנה את בניניה מחומר הטובא מהחוץ בזמן שאצלה ישנו חומר אחר.

מדוע טונה מלט על-ידי ייבוא ללא תשלום

צריכה לעלות 27 לירות?

א. מזור: אני חושב, כי אף על פי שקראתם ושמעתם על מה אנו דנים זה עדיין לא ברור לכם. אתם יודעים, כי בכנסת דברו על מחסור ועל שערוריות ביחס למלט והחלוקתו ועל כן מסרה לנו הכנסת למצוא פתרון לבעיית חלוקת המלט. על כן, אין מספיק להציע חלוקה צודקת יש להציע כיצד לעשות זאת. שמענו את הצעתכם ביחס לקצוב, אם כי אני מתנגד לקיצוב אני מסכים לו במקרה זה, אבל אני רוצה לשמוע מכם הצעת פתרון, כיצד לעשות זאת.

את טקרה בידרמן אני מכיר היטב, אבל ברצוני לשמוע טבה מדוע סטר את העבודה לסולל בונה ומה היו הנסוקים לכך.

שמעתי לשמוע סמר סוסליק שגם אתם בונים דירות במחיר של 1200 לירות, כי אני חשבתי שאצלכם טוכרחה לעלות כל דירה 5000 לירות. אולם, ברצוני לדעת, אם לכם אין כל הבדל בין בנית דירות כאלו לבנית דירות לוקטום.

א. פרטינגר: מדבריתם הבינתי כי אתם רוצים הסדר, התערבות, פיקוח וקיצוב בחלוקת המלט. רציתי לדעת, אם דבר זה מכוון רק כלפי השאלה - מי יהיה הבונה, או כלפי השאלה - מה ייבנה? האם אתם חושבים שצריך להקציב לבונים, או לדירות שיש לבנותן ומה ההצעות הקונקרטיות שלכם ביחס לכך, איזה זכויות עדיפות אחת מציעים?

מהי לפי דעתכם כמות המלט שאפשר להשיג היום בטוק השחור ובאיזה מחיר?

שמעתי בדברי סר סוסליק נימת חרדה, שאני שותף לה, כי איבנו רוצים לעמוד בפני ירידת טיב הבנין. מהו לדעתכם, אחוז התערבות, כלומר, כמה מלט מוסיפיה כיום ומהו האחוז אצל הקבלנים המקפידים על דבר זה ומהו האחוז אצל אלה המקפידים פחות?

א. בהיר:

מאיזה תאריך התחיל המחסור במלט?

אתם אומרים, כי אתם בונים חמטת אלפים חדר, הייתי רוצה לדעת כמה חדרים אתם בונים מחוץ לתל-אביב ובאיזה מקומות?

כמה דירות בנות חדר אחד, טובים, שלטה, וארבעה חדרים אתם בונים, גם כן לפי מקומות? (אני מבקש, שהתשובות על שאלות אלה תמסרנה לנו בכתב עד יום שני הבא, כי ביום זה אנו נגמור את פרטת המלט ונסיק מסקנות).

שמענו מכם, כי בארגונכם מאורגנים בתל-אביב 165 חברים. הייתי מקווה לדעת כמה מאורגנים בכל הארץ, כמה פועלים אתם מעסיקים וכמה פועלים מקצועיים ומה הוא הסכר שאתם מסלמים.

הייתי רוצה לדעת, מה נסדר לכם ומה אתם בונים מעבודות הסיכון לעולים של הממשלה הנמסרות על-ידי מסרד העבודה, או על-ידי מחלקת הסיכון, ובאיזה מקומות אתם בונים.

הייתי מבקש שתתנו תשובה מהו מחיר דירה בתל-אביב לחוד, בחיפה לחוד, וברמת-גן בלי לכלול את מחיר המגרס.

מהי חלוקת הדירות כפי שמסר מר סוסליק ביחס לדירות הנבנות בבת-ים ואשר עולות 1200 לירות שנבנו על-ידי הקבלנים בשנה האחרונה?

מה הם מחירי הדירות שנבנו בשנת 1950?

האם אתם חושבים, 150 אלף טון לשנה נוספים יספיקו גם לשנת 1951, כיוון שכל מה שלא יאמר לגבי "נסר", איננו מתאר לעצמי שהם יספיקו להגדיל את התוצרת במסך השנה, אם כי ייתכן ש"נסר", תגדיל את התפוקה בסוף שנת 1951. אם כך, אם יחסרו 150 אלף טון מלט, הרי אחת מסתים: או שיביאו מלט מחוץ לארץ במטבע זר, או שבארץ צריך להיות פיקוח וקיצוב וקטר בין רסיון לבנין לבין רסיון לחומרי בנין. שאלה זו אני שואל לגבי המלט ולגבי יתר החומרים הנחוצים לבנין, כמו, ברזל ועץ.

האם אתם מציעים פיקוח על ייבוא ללא תשלום של מלט, שהממשלה תוכל להגיד מה לבנות ורשכן לבנות מסלט זה בהתאם לצרכים, או שאתם מציעים שדבר זה יטאר להחלטה אכסלרזיבית שלכם, כלומר, שתוכלו לבנות באופן חופסי?

מה היא לפי דעתכם עלית המחירים של חומרי בנין ביחס לייבוא ללא תשלום?

מה הוא ההיקף של העבודה שאתם חוצים לנצל על יסוד ייבוא בלי תשלום כולל מלט? מה הוא מספר הפועלים שדבר זה יתן לשנת 1951, שאותה מדה שתקבל הצעתכם על ייבוא ללא תשלום?

ס. גורן: אני מקבל את דעתכם ביחס לקיצוב על מלט, כי אני בדרך כלל בעד קיצוב ופיקוח בסני הדברים האלה. חומרים אחד בסני, היות וכאשר יש מחסור במצרך מסוים - יש צורך בקיצוב ולא ייתכן קיצוב בלי פיקוח עליו.

הייתי רוצה, כי נקבע רשימה מפורטת של עדיפויות, כי אין קיצוב ואין פיקוח בלי פרינציפ של עדיפויות.

א. רקנטי:
מה הם הצרכים של הקבלנים ברגע זה?
אני מתאר לי, שאם אתם מקבלים רק 200 טון לטבוע, הנכם נזקקים לטוק השחור. אין זה סוד שקנייתם בטוק השחור ועל כן ברצוני לדעת מה הן הכמויות שקניתם. אני שואל זאת, בכדי לדעת מה הם המקורות של הטוק השחור במלס.

ס. מיקוביץ:
ברצוני לשאול שאלה אחת, מהו אחרז הריווח בבניה, ומהו אחרז הריווח של הארגון שלכם בבניה הפרטית והמסלולית? מהו אחרז הריווח של קבלני המסנה, כי הריווח מורכב תמיד משני חלקים; ריווח של הקבלן הראשי וקיווח של קבלן מסנה.

היו"ר. ארם:
שמעתם את כל השאלות שהציגו בפניכם חברי הועדה. איננו מתכוונים ללחוץ עליכם שתענו עכשיו על שאלות אלו. איננו יכולים לתת לכם את הפרטיכל ועל כן אנו מבקשים שתענו על השאלות כפי שרשמתם אותם. אני מבקש שהתשובות תוגסנה בכתב, כדי שהחברים יוכלו לעיין בהן.

מר מילסון:
אני מקבל את בקשתך לענות על השאלות בכתב אבל ישנה שאלה אחת, שעליה אני חייב לענות כרגע. העובדה שאנו יושבים פה ומדברים על חלוקת מלס אין פירושה שאנו מזדהים עם דעותיהם של חברי הכנסת בהיר, גורן ופרטינגר. אנו נגד קיצוב ויהיה זה ברור!!! אולם, יש לפעמים כאשר אנו רואים שנעשה עוול, אנו רוצים לתקנו, אבל אין זה אומר שלפתע פתאום קבלנו תעויותיהם של חברים אלה.

הדגשנו כבר כמה פעמים, שאנו קבלנים הבורים ואיננו סוחרים בחומרי בנין וגם לא ייבואנים. אם דברנו על ייבוא ללא תשלום, זה רק מתוך כך שאין לנו ברירה אחרת. אם מדברים על ייבוא ללא תשלום, הרי הוא צריך להיות חופסי, ואם הוא יהיה חופסי במסך הזמן ירדו המחירים עד 15% לפחות.

בן-סחר:
ביסיבה הקודמת נשאלנו שאלות רבות, אבל ברובן הסכריעה לא היו מופנות אלינו ועל-כן אענה רק על השאלות הנוגעות לנו. תחילה ברצוני לענות על שאלות כלליות ואחר-כך אעבר ל"שאלות ספציפיות המופנות ל"סביר המרכזי".

השאלה הראשונה היתה: האם צריך המצב להסאר כפי שהו. כיום, או שיש להכניס שינויים. אני מתאר לי כי המדובר אינו ע. המלס בלבד, אלא גם על חומרים אחרים. אנו בדעה, כי תבניה בארץ אינה יכו לה להסאר כפי שהיא כיום מפני שהמכניס זקוקים כלם למלס ואין כל הצדקה שלא תעשה עבודה חיובית במקום אחד, כי המלס, בגלל חוסר, מיכנון, הולך לעבודות שאינן חיוניות. דעתנו היא, שבס על מלס לחול הסדר שקיים לגבי חומרי הבנין, אם ברזל ואם עץ. לסם כך יש צורך ברשות מיוחדת, רשות עליונה שתקבע את התיכנון ואת זכויות הקדימה למבנים שיש לבנותם בסורה הראשונה לדעתנו, חומרי הבנין צריכים להנתן בהתאם למבנים שבונים.

השאלה השנייה, שאתם כוודאי מחכים שכל אחד מאתנו יענה עליה, זוהי השאלה: כיצד מגיע המלט לסוק הסחור. לפי התמצאתי אני בשאלה זו, חושבני, שבענין זה אינני יכול לענות יותר מאשר כל אחד היושב כאן, כי שהו רק ענין של הסערות, זה לא ענין של ידיעה מוחלטת. אני יכול רק להגיד, כי זוהי תוצאה של חוסר פיקוח | חוסר הסדר. ואם נביח תשאלו אותנו, אם אנו חושבים שמאתנו יוצא המלט לסוק הסחור, הרי אני יכול להגיד, לפי החוסר שהגטנו לכם ולפי ידיעותי אני, שהכסויות המצומצמות שאנו נותנים אינן יכולות להיות מקור לסוק סחור. אם נכשל מסק מסוים ועטה פעולה שאין בה כל הגיון, אין לה כל הספעה על הסוק הסחור ואנו איננו יכולים להיות אחראים על מעסי שטות. אולם באופן כללי ההספעה על מקור לסוק סחור, לפי הכסויות הנמצאות ברשותנו, אנו חושבים שאין לזה כל קשר עם המקורות המסטיים של הסוק הסחור. מה שכן יכול להיות הוא, שהיות ואין פיקוח ואלה המקבלים כסויות מלט ומייצרים מהם כל מיני מוצרים שאין עליהם ביקורת, חלק קטן מאוד עלול ללכת לסוק הסחור.

בשאלה שאלה באיזה אופן אנו דואגים שהמלט הממחלק יגיע לתעודתו. אם נותנים את המלט לפי חלוקה פנימית - שהיא נעשית לאחר חיטובים, בדיקה וביקורת פנימית שנעשית על-ידי באי-כח ההתייטבות - באופן יסיר לכל מסק ולכל צרכן והוא מוביל את המלט במכונית שלו. זהו המכסימום שאנו יכולים לעשות על מנת שהמלט יגיע לתעודתו ולא למקום אחר.

בשאלה שאלה אם מסק מסוים יכול לקבל מלט גם אצלנו, גם נריסיות וגם במקומות אחרים, ויוצא שלצורך אחד הוא מקבל נהיה מלט בלתי מוצדקת. ייתכן שיש מקרים כאלה, אבל כל זמן שאין פיקוח אי אפשר לבדוק את זה. אולם, אצלנו יוטב כ-א-כח המרכז הסקלאי אשר יודע את כל העבודות הנעשות במסקים ואם מסק צעיר מקבל מלט על-ידי הסוכנות, אנו למסק זה ניתן כמות יותר קטנה מאשר מגיע לו באופן יחסי.

כסיכום, ברצוני לומר שאנו בעד זה שתהיה רשות מוסמכת לקביעת עדיפויות של הבנצה לפי הטננים והצרכים ובהתאם לה ינתנו חוטי הבנצה ובתוכם גם מלט. כל זמן שדבר זה אינר קיים, אנו תובעים, ~~על-ידי חלוקתה~~ חלוקתה תהיה לפי מסקורים, תועמד לרשותנו בתור מי שמרכז את כל הבניה של ההתייטבות העובדת.

מר גורביץ: אני רוצה להקדים ולומר שקבלנו את ההודעה על יסיבה זו לפני זמן קצר ולא הספקתי להכין את החומר בכתב.

ברצוני לומר בקצרה כיצד אנו מחלקים מלט ואולי אז תבינו את כל הענין. לפני שנה, הייתי אומר בסוף שנת 1949 עמדנו במצב כזה שהמלט לא הספיק, ואינני מדבר לא עלינו, לא על סולל בובה. והמטביר, אלא באופן כללי, ואז התחלנו לחפס דרך להגיע לידי חלוקה ולבדוק את החלוקה שלנו היא נכונה. מבלי שיהיה חוק של פיקוח פנינו למפקח על המלאי ובקטנו ממנו שיקבל לידיו באיזו צורה שהיא את הפיקוח על החלוקה, היות והמנגנון שלנו אינו מספיק לעשות זאת. באנו לידי הסכם שבכל כמה ימים לפני ה-1 לחודש אנו שולחים רשימה של כל האנשים הרשומים אצלנו לקבלת מלט כדי לבדוק אם אנשים אלה באמת זקוקים למלט ואם החלוקה שלנו היא פחות או יותר בסדר. לדאבונו, עלי להגיד לכם שעבודה זו נמסכה רק שלטה חדשים. בחודש הראשון קבלנו איזו הערה; בחודש השני ראינו כי לא פתחו את התיק ובחודש השלישי שגרנו את הרשימות כי אף אחד לא הסתכל בהם. למעשה נכשלנו בניסיון לבדוק דבר זה. במסך כל הזמן לא

לא קבלנו אף הערה על הרשימות שהעברנו למטטלה. ואז התחלנו לתת סל רק לאנשים שיש להם רשיונות בנייה.

א. דיקנטי: האם פרסמתם את זאת בעתונים?

מר גורביץ: כל אחד יודע זאת. באם קבלנו 20 אלף טון לחודש חלקנו 16 אלף לבעלי הרשיונות ואת השאר השארנו לכל מקרה. עד החדשי מאי, יוני, יולי היו מקרים שלא ספקנו בזמן את המלט לאנשים שנרשמו אצלנו.

עד שהופסק יבוא המלט חלקנו מלט גם לפי מכתבי עדיפויות, אבל כאשר הופסק היבוא נקטנו שמטרה העבודה ירכז את כל מכתבי העדיפויות ולא אנו והוא יחלק את המלט. ואז הגענו לצורה כזאת, שמכתבי העדיפויות קבלו 1300 טון, העיריות 1200 טון והיתר כפי שכבר הסברתי בישיבה הקודמת.

ועתה מעבור לסאלות.

השאלה הראשונה היתה: כיצד חולק המלט, לפי רשיונות, או לא? הנכם יודעים, כי פיקוח לא היה, אבל אנו נתנו מלט לאנשים שהיו להם רשיונות בנייה. יתכן כי במקרים יוצאים מן הכלל נתנו בלי רשיונות, אבל ב-99% נתנו רק לפי מה שנרשם.

האם המועצות והעיריות כוללות רק את העיריות, או גם את האנשים בעיריות? עיבית חיפה ומה שאנו קראים "עיריות" ברשימה שנתתי לכם בישיבה הקודמת כוללות רק את העיריה. יתר המקומות כוללים את כל המקום.

באיזה אופן מבטיחים שהמלט יגיע לתעודתו ולא יימכר מחוץ למטרה זו? - אנו הנהגנו 2 דברים: א. שאיש שלנו עד כמה שהדבר אפשרי, היה יוצא לראות את המקום הוכן ליציקה. ופה אני רוצה לומר שלא תקבלו את דברי כבודת. אנו לא חלקנו מלט לסקטורים אנו חלקנו מלט לבנין וזאת רק לאחר בדיקה אם הבנין סוכן ליציקה. יתכן, כי ריסו אותנו אבל אנו לא שלחנו מלט לסוים מקום, טרם שהמקום הוכן ליציקה. נוסף לכך יצא אחד מאתנולמקומות הבניה וקבע כמה מלט נדרש במקרה זה או אחר,

אריזת מלט בסקים מסומסים.

שאלה זו הופנתה לבאי-כוח "נסר", אבל היות ואנו גם כן שותפים ב"נסר" אנש סוכן לענות עליה. ישנה דאגה ביחס לאריזת מלט "נסר", מסני טעמים. אני חושב שהמחסור בסקים יהיה גדול. אינני חושב שיהיה קל להזמין סקים, כי בכל העולם יש מעט מאד סקים. אתן דוגמא:

רצינו להזמין מלט מצרפת וקיבלנו תשובה שהם יכולים לספק את המלט, אבל אין להם סקים. ז.א., שהמחסור בסקים קיים בכל העולם. אני מעריך, כזו היא הערכת האיסית, שאנו מתקרבים לזמן, שנצטרך לסלם לירה מכל טובה בעד סקים. מחיר הסקים עלה גם הוא ויהיה צורך לסלם לירה לכל טובה. על כן, אני חושב מאד שנעמוד בפני מצב כזה, שלא נוכל לספק מלט בגלל המחסור בסקים. כדי לפתור בעיה זו נחוצים שני דברים: א. סקים מסומסים. אנו השתמשנו בסקים מסומסים גם בזמי המלחמה. תיקנו את הסקים המסומסים והשתמשנו בהם עוד פעם או פעמיים, היות והשק היה מורכב מסס שכבות, אפשר להשתמש בו פעמיים. כאשר הורגס המחסור בסקים הציעה המטטלה לסלוסה גורמים: "נסר"; "המטביר המרכזי" ו"סר", שלא יסורקו מלט לאותם האנשים שקיבלו כבר מלט ולא החזירו את הסקים. אני חושב, ש-50% מהסקים המסומסים שנקבל בחזרה יהיה ראויים לשימוש. אולם, יתכן מאד כי לא נוכל להשתמש שנית בסקים, היות ועתה, לא כפי

ד.א.

לא כפי שהיה בימי המלחמה, הסקים מורכבים רק משתי שכבות. הסקים
שנקבלם בחזרה יאפשרו הקלה ידועה, אבל רק לזמן ידוע ואחר כך יצאו
מסימוס.

תצרוכת המלט בעתה.

היא הערכת האישית, אינני יודע אם אני
מעריך נכון או לא/טנהיה זקוקים לעוד 20 אלף טון לחודש, כדי להסלים
את הבנינים שהחילו בהם הטנה.

אפשרות להגדלת המפעל והסכומים הדרושים

למטרה זו.

אתם יודעים, כי לבית החרוטה ברמלה
הזמנו כבר את המכונות, ואני מקווה שבסוף שנת 1952 נקבל מ"ת חרוטה
זה 200 - 170 אלף טון מלט לסנה.

מדוע זה יקח שנתיים?

הי"ד ס. ארץ:

כי הרכבת המכונות נמסכת זמן רב, לכל
הפחות חצי שנה ו-3/8 שנה עד אשר תק

סר גורביץ:

נכנסות לעבודה.

אולם, יש לנו אפשרות להגדיל את תפוקת
המלט על-ידי בית-חרוטה "נשר". על-ידי שינוי מסויים בשיטת העבודה
- אנו עובדים לפי שיטות ישנות ובתנורים ישנים - נוכל להגדיל את
ייצור המלט בסמונה עד 10 אלף טון לחודש. דבר זה יקח פחות זמן, אבל
גם פה הפסדנו כבר זמן מה. ניהלנו מסא ומתן עם בית-חרוטה שויצרי
סקיבל עליו לתקן את התנורים, אבל אם אין לנו מחנות בטביל עוד עשרת
אלפים טון, זה לא יתן ולא כלום. אנו זקוקים למכונות חדשות, והאיש
אשר יכול לספק אותן היה בארץ ואמר, כי יוכל לספק לנו את המכונות
במסך שמונה חדשים, כרגע לא קיבלנו את סכום הדימיזיס מהאוצר, ואנו
נמצאים במשא ומתן עם האוצר. זהו סכום של רבע מיליון לירות מחוץ לכסף
מקומי. הציעו לנו מכונות במסך שמונה חדשים והסכימו לקבל הלואה לחמש
שנים אבל הממשלה לא הסכימה. אם נקבל את החלטת האוצר בהקדם האפשרי
נוכל להקדים את הסיפורים כדי לקבל את עשרת האלפים טון לחודש.

בית-חרוטה לסקים.

אנו עומדים להקים בית-חרוטה לסקים.

דבר זה נמצא באמצע הדיונים ובאמצע העבודה.

אפשרות להסתתף ב"נשר" על-ידי הון מהחוק.

שאלה זו מסובכת מאד ואינני יכול לענות

עליה.

כיצד מגיע המלט לסוק הסחור.

באופן אישי ברצוני להגיד, כי אינני בטוח אם יש מלט בטוח השחור. אינני רוצה לקבוע טמין 15 טון, אבל אם טיטחו ירצה שאפשר לקבוע אחוזים, הייתי אומר לו: אין דבר כזה בטוח השחור. אולם, גם אם יש כמות מצומצמת, אינני רוצה לקבוע כעת ליצר היא טגיעה לטוח השחור. לדעתי, זוהי תוצאה של חוסר פיקוח.

בית חרושת "סטון". אינני מוכן לענות על שאלה זו.

הקצבות לסוכנות.
הקצבות אלו נכללות בחלק שמקבל סך גבעון מטטר העבודה - 175 טון מלט.

האם קיים מפתח לחלוקת מלט בין סולל בונה וסכר?

מפתח אינו קיים והחלוקה אינה נעשית לפי מספר המניות. סולל בונה אף לא קבל מלט לפי התצרוכת שלו.

מה חלקו של המטביר המרכזי בחלוקה וביבוא מלט?

כבר אסרתי לכם, שחלקו של המטביר בסיווק המלט, שהוא מקבל על ידי נטר הוא 12,5%, מהכמות שמקבל סולל בונה וביבוא - 17,5%.

אופן חלוקת המלט שמוקצב לעיריות. על-שאלה יזי עניתי בישיבה הקודמת.

מחיר שקיים מסומסים.
"נטר" מסלם עבור שק מסומס 3 גרוק.

א. בהיר: מי מוציא לפועל את ענין החזרת השקים המסומסים?

סר גורביץ: אדם אינו מקבל מלט אם אינו מוטר שק מסומס לתחנות האסוף.

האם סולל בונה מקבל מלט נוסף מחוץ להקצבה?

עד כמה שידוע לי - לא.

כפילות בחלוקת המלט.
יתכן, שבאופן תיאורטי ישנה כפילות כזאת בינינו ובין המטביר המרכזי, אבל במציאות היא איננה. כפי שאסרתי לכם, נסינו להטדיר ענין זה על ידי המפקח על המלאי, אבל זה לא הלך.

מחיר מלט חוץ.
מחיר מלט חוץ הוא בהרבה יותר גבוה מהמחיר שלנו. על-סך הוסיפו 400 פרוטה לטונה מלט של "נטר" וזה מכסה למטלה את כל המלט הטובא מהחוץ.

מהו הרווח של חברת סכר?
המטלה קבע לנו עד היום רק אחוז וחצי ממכל טונה מלס, כלומר, אם טונה מלס עולה 8 לירות, אנו מקבלים 12 גרוט רווח עבור הטייוק שלנו, אבל יש לנו עוד רווח נוסף. אנו קבלנו פיצוי ידוע מ"נטר" עוד אחוז וחצי, היות וברור שבאחוז וחצי איננו יכולים לעבוד.

מחירי הובלה.
למחיר של נטר נוספו מחירים קבועים של הובלה בכל הארץ; בתל-אביב עולה העברת טונה עד המקום לירה ושמונים גרוט.

אולם, הבעיה היא, שאף טוביל אינו רוצה להוביל במחיר זה.

ארישה בלי שקיים. אנו בדרך כלל בעד הובלת מלח בלי שקיים כפי שזה נעשה כבר בכל העולם. לזה דרושים אוטומובילים עם קומפרטורי, ואם נסיג את הדרושים הדרושים לכך מהמטלה זה יקטץ לנו לירה לכל טובה.
חוטבים, כי בית הרושת לסקים זוהי הוצאה גדולה. זה דבר לגמרי לא גדול. כל המכונות צריכות לעלות בסך הכל 60-70 אלף דולר.

קניה ע"י המלווה ואם ריקאי יקה יותר מאשר באירופה. בסך הכל קבלנו מהמלווה האמריקה חצי מליון דולר. אילו היינו קונים את המכונות בטביל בית הרושת ברמלה בדנמרק, זה היה עולה לנו ב- 10-15% זול יותר, אבל לא קבלנו דרושים.

הצעותינו ביחס לחלוקת המלט. האמת היא, שאין לי מה להציע לכם, כי הסכל מחייב טיט צורך בפיקוח. אולם, גם אם יהיה פיקוח, ברור, כי לכל הפחות נהיה זקוקים לעוד 10 אלפים טון מלט לחדש ואם המטלה תפסיק יבוא מלט מן החוץ, הרי לדעתי הפרטית, יש להפסיק בכלל כל בניה פרטית ולסיים את המבנים שכבר התחילו בבנייתם.

הלל דן: לא אטפל בסאלות. דברי יהיו סכוונים בעקר להצעות.

אני מציע לוועדה, לשנות את שם הנדסא, אנו הוזמנו לוועדה לענין המלט, לא ענין המלט, כי אם הכוונת המלט, או אי הכוונת המלט של בנין, כי מלט זה אחד החמרים מכל סוגי החמרים שמיוצרים בארץ וטובאים מן החוץ.

רצתי להקדים פה, כי מה אני מציע עכשו בשם סולל בונה הוא לא ויתור על פריבילגיות טיט לנו עכשו. הגענו לכלל מסקנה טיט צורך בהכוונה, כי אחרת לא נצא מהענין. הנמוקים לכך הם: החומר המיוצר בארץ, אינו רק מלט, אלא זה מלט וזה חמרי אבן וכל יתר הדברים. איננו רוצה להוגיע אותכם ברשימה מפורטת, אבל אני מתכוון לאותם החמרים המיוצרים בארץ בצורה מוגבלת לפי כושר היצור שלנו. החומר הטובא מן החוץ מוגבל גם הוא על ידי חוסר אמצעים בדרושים. מספר הפועלים בעלי המקצוע בארץ, אם כי הוא סתרבה, הוא מוגבל ולא פחות מאשר המלט וחמרים אחרים מגבילים את הבנייה. לכן, חופס הבנייה למעשה היום, פירושו של דבר זה הוא - כל הטרבה במחיר, כלומר, כל הטרבה במחיר מקבל את הבנייה. יוצא אפוא שאנו יכולים להכנס, ונכנס כבר, לאנרכיה שממנה אין טוצא; מצד אחד ישנם צרכים דחופים ומצד שני אנו עושים דברים, שלכאורה אינם חיוניים כל כך. לכן, אנו אומרים, שצריך לקבוע עדיפויות לכוגי הבנייה, ובהתאם לכך לחלק את חמרי הבנין שמיוצרים בארץ וטובאים מן החוץ באופן רגיל ונורמלי במידה שזה בכלל נורמלי. הייתי אומר: בנייה לעולים, בנייה תעשייה חיוניים צריך לכלול בסוג העדיפות הראשונה; סיכון שכבות עממיות של פועלים ופועלות, בתי מלון ובתי חולים - סוג עדיפות שניה. בנייה בכפרים החדשים כצפון ובנגב - סוג עדיפות שלישית. כל היתר ובתוכם בניה פרטית - סוג עדיפות אחרון. זוהי סכמה ואפשר לטנותה פה ושם. כמובן, שבטחון יכלל בסוג העדיפות הראשונה.

אני מציע לוועדה שתמליץ על הקצבות סכומי כסף הדרושים להגדלת תפוקת המלט שאפשר להשיג בארץ.

כבר הפכרנו לכם, שאפשר להגדיל את כושר הייצור של בית החרושת "נשר ב-10 אלפים טון לחודש, על ידי סכלולים שאריכים לעלות רבע מליון לירות. אנו מניחים שאת הכסף אפשר יהיה להשיג בהלוואה, והוא יתכסה על ידי ההכנסות שתתקבלנה מהמלט אם כי לא בשנה הראשונה. איננו רוצים לעשות זאת בבת אחת, אלא לסירוגין - להסלים תנור ולהעמיד תנור. כמובן, כל פעם תהיה הפסקה קטנה, אבל גם עכשו בלאה הכי אין עובדים ב-6 תנורים בבת אחת, תמיד תנור אחד או שניים עומדים.

מה שדרוש לנו באופן חיוני ביותר הוא, שינתנו האמצעים הדרושים בכדי לספק את המלט בלתי ארוז. וזהו טוב קוטי שכחאי לט"ינה ולנו, כי על ידי כך נחסוך בנייר, ואפילו גם את הנייר הנוצר כאן.

ברצוני להוסיף ולהגיד, כי אין ביכולתנו עם כל רצוננו הטוב, לעמוד בפני לחץ שאנו חייבים לעשות, שרק לפי הבנתנו אין הכסויות מספיקות, לא של המלט ולא של דיריט אחרים. אולם אם מדברים על מלט, הרי אני חייב להגיד, כי אצאנו עומדים תמיד בויכוח ראשית כל בינינו על חלוקת המלט - כמה מגיע וכמה לא מגיע, ובסולל בונה טוב עומדים בפני לחץ בלתי פוסק. ישבנו אתמול עם באי כח תנובה. הם טוענים שאנו מעכבים את הסיכון של תנובה ומחר נשמע זאת מסיכון הותיקים ומסיכון העולים וכן הלאה. איננו רוצים לסאת עלינו אחריות זו שהיא כבדה מאד. על כלפנים איננו חושבים את עצמנו לטומחים להכרזת הבנייה. אנו מכוונים את הכניה בכמות המלט שאנו מקבלים מבית החרושת. יתכן שאנו טועים ויתכן שלא. תמיד יש עלינו לחץ שאיננו יכולים לעמוד בפניו.

א. ריקנטי: ישנן סמועות שאתם מקבלים בנייה פרטית.

הלל דן: אותו & בידרטן שסמעתם עליו מונה בנינים למכירה וקבלנו אצלו כמה דירות לפני שנה. הוא אינו קבלן. הוא בונה על קרקע שלו.

על ידי
אני חוזר ואומר, כי ועדת הכלכלה צריכה לדרוש/הצעה מהירה הכרזת הבנייה, כי אחרת איננו יכולים לזוז.

מר בן שחר: בקטר עם דבריו של מר גורביץ על הסכם שקיים בין המטביר וסכר, ברצוני להגיד שאין הסכם, אלא בצורה זו זה נקבע.

היו"ר מ. ארמ: עלינו לשמוע עוד את בא כח המרכז החקלאי, שהוזמן להיות לטעה 11. הוא טוען וקבל את ההזמנה ועל כן לא הופיע בזמן. אני מצטער מאד, היות ובטעה 14.00 לא נוכל לשמוע אותו. בטבוע הבא נקדיט את יסיבת יום שני לסיום פרשת המלט ואז נשמע גם את בא כח המרכז החקלאי.

בענין הסיור לבגב. אנו רצינו לצאת לסיום ביום שלישי ורביעי, אך בינתיים קרה מה שקרה וקבלתי הודעה טלפונית מטטורד ראט הממטלה, שהסיור אינו יכול לצאת לפועל. חוץ מזה נאמר לי, כי בכלל צריך היה להודיע על הסיור 10 ימים קודם. אם הכל יהיה בסדר, אני מבין שנשא בטבוע הבא. מר ציזיק בקט שלא נחלט על מועד הסיור טרם שנשמע אותו. הוא רוצה לטטור לנו סקירה על המצב בבגב. אני הבטחתי לו שבזמין אותו לאחת ממיטיבות הבאות.

ה. פרדר: אני מציע לדחות את ההחלטה ביחס לסיור לטבוע הבא, כי איט אינו יכול לדעת מה יקרה.